

Assumentur? vtrunque significat τὸ πᾶν. Respondet: vbi-
cunque fuerit corpus, congregabuntur aquilæ: παρὰ βε-
λαίας respondens, quasi diceret: quemadmodum vbi-
cunque fuerit corpus seu cadauer, quo pascere se solent
aquilæ, illuc aduolant, & ibi congregantur: ita ad me qui
cibus sum electorum fouendum, elurientes electi, qui
sperauerunt in Domino, quemadmodum inquit Isaias
40. Assument pennas sicut aquila, current & non labo-
rabunt. Et quod Paulus ait: 1. Theff. 4. * Deinde nos
qui viuimus, qui relinquitur, simul rapiemur cum illis
in nubibus, obuiam Domino in aëre, & sic semper cum
illo erimus. Aquilæ igitur sunt electi, qui passionem
Christi humiliter imitantes, tanquam de carne eius sa-
tiantur.

CAPVT DECIMVM OCTAVVM.

Sub viduæ iustitiam ab iniquo iudice petentis parabola
continuum, & sub Pharisæi & publicani parabola
congruam docet orationem, & sub paruulis
humilitatem, & sub eleemosynæ præ-
textu paupertatem. Ex quibus
cæcum illuminans, suam
prædicat passio-
nem.

† Ecclesi.
18. c.
1. Theff. a.
5. d.
Collo. 1. a.
Infr. 12. d.
Act. 12. a.

Dicebat autem & parabolam ad illos, quoniam
† oportet semper orare, & nūquam deficere. Iu-
dex quidam erat in quadam ciuitate, qui Deum
non timebat, & hominem non reuerbatur. Vi-
dua autem quedā erat in ciuitate illa, & veniebat ad eū,
dicens: Vindica me de aduersario meo. Et volebat per mul-
tum tempus. Post hæc autem dixit intra se: Et si Deum non
timeo, nec hominem reuereor, tamen quia molesta est mihi
hæc vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo veniens sugil-
let me. Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus autem nō
faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die
ac nocte, & patientiam habebit in illis? Dico vobis, quia
citò faciet vindictam illorum. Veruntamen filius hominis
veniens, putas inueniet fidem in terra?

Græcè est, ἡλιγδὲ καὶ παρὰ βελῆν αὐτοῖς πρὸς τὸ λέγ-
εἶν.

πάντα προεὐχέσθαι, καὶ μὴ ἐκκακῆν, id est, dicebat autē & parabolam illis huc spectantem, quòd orare semper oporteat, nec inter orandum defatigari, quia pro deficere seu defatigari Græcè est ἐκκακῆν, quod propriè significat satisfacere, vt sit sensus: iuges nos oportet esse in oratione, neq; in ea fastidire aut fatigari. Quæ quidem oratio hyperbolica est, quemadmodum & illa 1. Theff. 5. d. Sine intermissione orate. Non enim vetat Paulus 5. d. subinde rebus corporeis vacare, sed admodum frequentes nos esse in oratione, quòd frequentes simus in delinquendo, multis quæ obnoxij periculis, aduersus ea quæ nullum præsentius oratione remedium habent. Adeoq; frequenter esse vult, vt etiam importunitatem orandi commendat sequente parabola de iudice prauo, & vidua: à quæ cùm vidua iustitiam postularet de aduersario, Græcè est, ἀπὸ τῆ ἀντιδίκου, id est, quod aiunt de aduersa parte contra eam litigante, ne aliqui hostem intelligas, ille aut differret per aliquod tēpus (nam id propriè significat ἐπιχρόνον ius dicere) victus tandem importunis viduæ precibus, ius illi dixit in quo duo Christus innuit: vnum tacitè, quantum scilicet valeant assiduæ & importunæ preces, quas si tandem improbus iudex audit, indubiè iustus omnium iudex Deus non negliget. Alterum quod palàm innuit, quòd quemadmodū iudex ille iniquus viduam tandem de aduersarijs vindicavit, ita iustus iudex Deus, electos suos de improbis & afflictionibus vlciscetur. Quòd autē ait: non faciet vindictam, & patientiam habebit: interrogatiuè legendum est, vt sit sensus: Si iudex iniquitatis viduam vlciscitur, Deus ne electorum suorum vindictam nō faciet? & patientiā habebit in illis? id est, diutius ne illos feret, Græcè est μακρόθυμος. Dico vobis, quia non diutius feret: nam cito de illis vindictam faciet. Conqueritur tandem Christus, quòd veniens ad iudicium, paucos sit in terra fideles inuenturus. Ex hac autem parabola notum est, quòd non est necesse in parabolis singulis paribus suū simile reddi. Neq; enim iudex iste iniquus, quem orat vidua, Deum, quem oportet orare, semper significat. In hac autem parabola adducitur, vt precum importunitate viduam imitemur, & non iudicem.

Dixit autem & ad quosdam qui in se confidebāt tanquam iusti, & aspernabantur ceteros, parabolam istam, dicens: Duo homines ascendebant in templum ut orarent, unus Pharisæus, & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, iniusti, adulteri, velut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato, decimas do omnium que possideo. Et publicanus à longe stans, volebat nec oculos ad cælum leuare, sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus, propitius esto mihi peccatori. Dico vobis: Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo.

†Sup. 14. c. Iustificatus in domum suam ab illo. †Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Paulo autē probauit assiduitatem in oratione, & importunitatem plerunque esse necessariam: nunc animi humilitatem esse planè congruam & necessariam, idque Pharisæi & publicani exemplo. Quorum vterque cum oraturus in templo ascendisset. Pharisæus quidem non orat, sed seipsum iactat & commendat, alios interim, veluti publicanum, quod eius collatione iustior appareret, deprimens & arguens. Publicanus autem etsi forsā vera haberet quo magis gloriari posset, quàm Pharisæus hypocrita, nulla tamen iactat sua merita, sed longe stans ab altari, indignumq; se reputans qui propè accederet, aut sursum ad cælū oculos leuaret, quasi veritus Dei iudicis iram, aiebat cum corporis animiq; humilitate atq; abiectione, Deus, propitius esto mihi peccatori. Et quia humilitatem adhibuit orationi, asserit CHRISTVS, quod præ Pharisæo iustificatus abiit in domum suam, & rationem subdit: Quia qui se exaltat, &c. Quod autē Pharisæus dicit: Ieiuno bis in sabbato, intelligendū est in hebdomada. Nam à sabbato, excellentiori scilicet die, nonnunquam tota hebdomada nominatur.

†Matth. 27. b. †Matth. 19. c. Mar. 10. b. †Asserebant autem ad illū infantes ut eos tangeret. Quod cum viderent discipuli, increpabant illos. Iesus autem conuocans illos, dixit: †Sinite pueros venire ad me, & nolite vetare eos: talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis: Quicumq; non acceperit regnum Dei, sicut puer, non intrabit in illud.

Si pue-

Si pueros Dei regno senibus aptiores dicit, cur Apostolos infantes non elegit, & quid de senibus, qui tanta abstinentia, tantis virtutibus ab infantia floruerunt? Nō enim pueritiā dicit regno Dei aptam, sed talium vitam, qui non solum non nouit peccare sed nolit. Non enim virtus est, inquit Ambrosius, non posse peccare, sed nolle peccare. Nō igitur pueritia, sed æmula puerilis simplicitatis bonitas designatur, quæ malitiā nesciat, fraudare nō nouerit, referre nō audeat, scrutari ignoret, opes, honorē, ambitionemq; non appetit. Cætera Matth. 19.

† Et interrogauit eum quidam princeps, dicens: Magister bone, quid faciens vitam eternam possidebo. Dixit autem ei Iesus: Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi solus Deus. Mandata nosti? † Non occides, Non mæchaberis, Non furtum facies, Non falsum testimonium dices, Honora patrem tuum & matrem. Qui ait: Hæc omnia custodiui à iuuentute mea. Quo audiuo, Iesus ait ei: Adhuc unum tibi deest. † Omnia quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo. & ueni, sequere me. His ille auditis, contristatus est, quia diues erat valde.

† Matth.

19.d.

Mar. 10. b

† Exo. 20.

b.

Mat. 19. d

Mar. 10. c

† 24. qu.

1. cap. 1.

Hic princeps versutus nil aliud quærit, quàm tentare Deum, ideoque versutæ quæstioni argutam dat responsum. q. diceret: quid me tentas vocando magistrum bonum, & non Deum bonum, quia nemo bonus essentia, nisi Deus: & quid me dicis bonum, quem Deum negas? In quo Christus non se bonum negat, sed Deum insinuat. Cum igitur Deo secundum naturam conueniat bonitas, & ideo immutabilis, cæteris autem secundum voluntatem participatam, & ideo mutabilis. Cum autem hic princeps eum reputarent purum hominem, ideo Christus respondit illi ut Deus, se Deum asserens. Quod autem se iactaret omnia à iuuentute impleuisse mandata, Christus adhuc aliquid de lege ostendit illi esse implendum, scilicet præceptum misericordiæ, tanquam præceptorum complementum, & quod maius est, post hæc imitari Christum.

Videns autem Iesus illum tristem factum, dixit: Quàm difficile est qui pecuniis habent, in regnum Dei intrabunt.

Hb

† Facilius

†Mat. 19. c. † Mar. 10. e. †Matth. 19. d. †Mar. 10. d.

‡ Facilius est enim camelum per foramen acus transfere, quam diuitem intrare in regnum Dei. Et dixerūt qui audiebant: Et quis potest saluus fieri? Ait illis: Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus: Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Qui dixit eis: ‡ Amen dico vobis: Nemo est qui reliquit domum, aut parētes, aut fratres, aut uxorem, aut filios, propter regnum Dei, & non recipiat multo plura in hoc tempore, & in seculo futuro vitam æternam.

Si diuitem auarum & cupidum difficile esse misericordem censemus: absque misericordia autem difficile est ingredi regnum Dei: non mirum igitur si hic diues regno Dei præfert diuitias, quæ, ne Christum sequatur, vsque ad eò retinent ipsum. Quod cùm audissent Apostoli, sibi ipsi timuerunt, quidnam sibi accidere deberet, vt qui, quanuis reliquissent diuitias parentibus & cõsanguineis suis, nec eas etiam vendiderant, nec pauperibus dederant, ideo nec parentibus, aut fratribus, aut vxoribus, aut filijs renunciauerant: quomodo igitur secum ageretur, dubitabant. Quibus respondet Christus: qui omnibus his renunciauerit, & hæc à se prorsus abdicauerit, multo plura, siue spiritualia in hoc seculo accipiet, quæ cunctis temporalibus longè præstant: siue etiam temporalia, quia etiam plures suas vendebat possessiones, & ad pedes submittebat Apostolorum, qui tunc ditiores potuerint esse, quàm antea quàm renunciauissent seculo: & post hæc vitam consequentur æternam. Cætera. Matth. 19.

†Matth. 20. d. †Mar. 10. d.

† Assumpsit autem Iesus duodecim, & ait illis: Ecce ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de filio hominis. Tradetur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & consuetur: & postquam flagellauerint, occident eum, & tertia die resurget. Et ipsi nihil horũ intellexerūt. Et erat verbũ istud absconditum ab eis: & non intelligebant quæ dicebantur.

Cùm ascenderet ad passionem, prædicit duodecim discipulis suis quæ illi futura erāt, vt cùm illa viderent, reminiscerentur, quia præuidēs ista illis prædixerant, nõ ignarus

ignarus eorum quæ sibi imminebat, & quæ per prophetas de illo prædicta erant: quæ præcipue tria erant, quid acturus esset, quid passurus, & quid pro utroque recepturus, de quibus 1. Petr. 1. De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetauerunt, &c. Nec ipsi apostoli hæc intelligebant, putantes forte illum loqui parabolicas. Cætera Matthæi. 20.

† Factum est autem cum aporopinquaret Iericho, cæcus quidam † Matth. 20. g.
sedebat secus viam mendicans. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei Mar. 10. c.
quod Iesus Nazareus transiret. Et clamauit, dicens: † Iesu fili David, miserere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut taceret. Ipse verò multo magis clamabat: Fili David, miserere mei. Stans autem Iesus, iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogauit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine, ut videam. Et Iesus dixit illi: Respice, fides tua te saluum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

† De pœnit. dist. 1. ca. voluissent † Cæcus.

Eadem est hæc historia cum ea de qua Matth. 20. & Marc. 10. Quod autem Marc. & Lucas vnū tantum cæcum scribunt, quem & nominat Marcus Barthymeum, non tamen negant duos fuisse, quemadmodum Matthæus scribit: sed cum idem factum sit in duobus, atque in vno, sufficiebat Marco & Lucæ vnus tantum meminisse. Sed difficultas hoc loco est, cum Matthæus de duobus dicat, & Marcus de vno, quod egredientibus illis de Iericho, factum sit miraculum: & Lucas de isto, cum appropinquaret Iericho, an diuersa sint miracula? Quia in re dicendum est hoc Lucæ miraculum factum esse nondum ingresso Ierichontem Christo, cuius miraculi fama nondum audita. Duo alij cæci, quorum præcipui Barthymeï meminit Marcus, egrediente Christo ab vrbe sanati feruntur. Vel ergo ante ingressum ambo sanati sunt, sed non publicati, in egressu verò publicati, quia ipsum sequerentur: vel duo fuerunt miracula, vt alijs placet. Vide Matth. 20.